

Vogels, een verrijking van je leven

Interview met Yolande Bosman

Tijdens de najaarsvergadering kreeg Yolande Bosman een oorkonde uitgereikt van het bestuur voor haar verdiensten als lid van de Vogelwerkgroep. De speech van de voorzitter repte van vijftintig jaar lidmaatschap en vooral van veel vogeltellingen. Tijd voor een bezoek aan landgoed Gooilust, waar Yolande woont.

Lenny Langerveld

Wie Yolande in deze tijd van het jaar bezoekt, belandt in een winteridylle. Waar begint het bos en eindigt de tuin? Moeilijk te zeggen. Voor de

gelegenheid strooit Yolande vogelvoer op de voedertafel en legt ze noten bij een omgevallen boomstronk. Nog voor ze binnen is, storten een Roodborst, Vinken en wat Meesjes zich op de voedertafel. Een Grote Bonte Specht

hangt ondersteboven aan de vetbol. Op de boomstronk doet een onbekommerde eekhoorn zich tegoed aan het onverwachte feestmaal. Later, in het vallende duister, zien we hoog in een boom

de zwarte silhouetten van een bosuilenpaartje helder afsteken tegen de schemerblauwe lucht.

Alsof ze er op zaten te wachten?

'Meestal krijgen ze alleen 's morgens te eten. Maar nu zijn ze er net zo goed als de kippen bij. Wel een raar idee eigenlijk, al die oogjes die je blijkbaar de hele dag in de gaten houden en je bewegingen volgen. Kijk, die specht, hoe aandoenlijk dat is; je ziet de kruimeltjes van de vetbol op zijn borst liggen. Ik heb een dubbel netje gemaakt, want ik wil niet dat hij die vetbol in één dag naar binnen werkt.

De dieren worden hier heel vertrouwd met ons. We hebben een tijdlang zelfs onze eigen roodborst gehad. Het was een heel toegankelijk beestje, dat drie jaar lang bij ons is gebleven. Hoe we wisten dat hij 't was? Door zijn gedrag. Als je zo vaak naar vogels kijkt, zie je wel verschillen. Ook in uiterlijk. De een heeft een boller kopje, bij de ander gaan de ogen meer naar voren of naar opzij. De afscheiding tussen het rood en het bruin is ook niet altijd hetzelfde. Zo'n beest dat steeds in je omgeving is leer je wel kennen. We wisten dat 't een mannetje was omdat hij twee nestjes heeft gehad. Het vrouwtje bleef dan op het nestje zitten

en hij scharrelde het eten bij elkaar. Soms liet ik de deur wel eens open staan, ik wilde hem niet binnenhalen, maar toch wel het gevoel geven dat hij erbij hoorde.

Na elke vakantie was ik weer benieuwd of hij er nog zou zijn en ja hoor, hij was er nog steeds. De laatste tijd was hij een beetje ziek. Dat kon je merken, want soms zat hij op het grind te slapen. Dat is natuurlijk heel ongebruikelijk. 'Jochie, jochie', dacht ik al. In een hevige regenbui is hij overleden. En eigenlijk mis ik hem nog steeds. Als we aan kwamen rijden met de auto, dan zat hij al op ons te wachten op het hengsel van een mand.'

25 jaar lidmaatschap... dat is niet niets.

'Ik ben bij de Vogelwerkgroep betrokken sinds de viering van het vijftienjarig bestaan in kasteel Groeneveld. Tijdens de publieksmiddag ging ik mee op excursie met Paul van der Poel. Hij wees in de lucht naar twee verre stippen: 'Kijk', zei hij 'Dat zijn kauwen want ze vliegen met z'n tweeën.' Zo mooi vond ik dat. 'Dat wil ik ook', dacht ik toen. Maar ook vóór die tijd interesseerden vogels me al wel en wist ik er iets van.

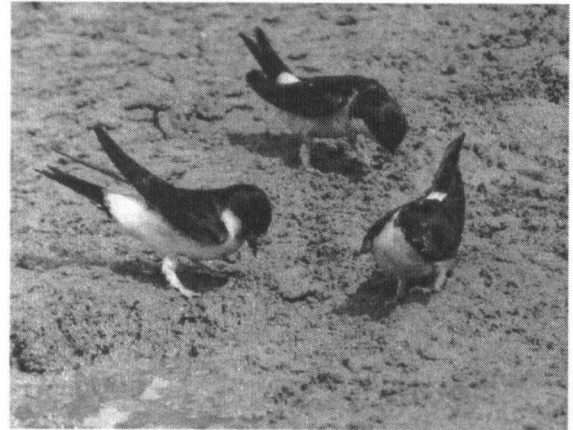
Ik houd van alles in de natuur. Daarom woon ik hier zo graag. Ik zit in een constante natuurfilm, en het went nooit. Het blijft trekken, al zit ik echt niet de hele dag naar buiten te kijken, hoor.'

Je bent vooral gaan tellen...

'Ja, maar niet alleen voor de vogelwerkgroep. Voor Natuurmonumenten tel ik vlinders en libelles, elk jaar in een ander gebied. En ik onderhoud een monitoringroute voor vlinders op de Kromme Rade. Elke week, vanaf 1 april tot eind september tel ik de vlinders die ik daar zie. En ik doe vlinder-onderzoek voor het Goois Natuurreservaat op de Zanderij. Daarnaast ben ik betrokken bij paddenstoelenonderzoek, dat is wetenschappelijker van aard. Aan de hand van indicatiesoorten leiden we de kwaliteit van het bos af. Dat doe ik nu ongeveer vijf jaar. Ook hier op Gooilust doe ik een paddenstoelenonderzoek trouwens. We hebben proefvlakken gemaakt die ik om de drie weken bezoek, vanaf juli tot en met november, als de eerste nachtvorst zich aandient. Eigenlijk heb ik een soort jaarritme. In het voorjaar begin ik met de vogeltellingen, daarna wordt het rustiger en komen de vlinders. In de herfst tot slot zijn de paddenstoelen aan de beurt. In de winter maak ik de rapporten af en vul ik formulieren in.

Wat betreft de vogels: van september tot en met maart tel ik één keer per maand ganzen voor SOVON. In januari is er een waterwildtelling in de polders langs het Amsterdam-Rijnkanaal. In december ontstaan de paartjes eenden. Dus als je

gaat tellen en je ziet een mannetje, dan wéét je dat 't vrouwtje in de buurt is. En ja hoor, dan heb je het vrouwtje ook gezien. Dat zijn leuke dingen. Je ziet het omdat je dat soort dingen wéét.

Huiszwaluwen

Foto: A.C. Zwaga

In april doe ik mee aan broedvogelonderzoek, dat gaat helemaal op geluid en in juli en augustus tel ik huiszwaluwennesten. Dat doe ik al vanaf 1983. De ganzen tel ik vanaf 1990, net als het waterwild. Soms denk ik wel eens: ik stop ermee, ik krijg er een numerofobie van. Straks kan ik niet meer stoppen, tel ik ook de lantarenpalen nog mee. Maar, eerlijk is eerlijk, ik vind onderzoek leuk en daarom doe ik die tellingen zo graag.'

Wat heeft het je opgeleverd? Al die jaren van tellen?

'In de vijftientig jaar dat ik vogels tel, zie je de fluctuaties binnen de soort. Je ziet soorten toenemen en andere verdwijnen. Je ziet weersinvloeden, hoe koude jaren voor de één een opleving veroorzaken, maar voor de ander een ramp van formaat betekenen. Ik ben echt de grote lijnen gaan zien.

Het mooie is dat die tellingen ergens terecht komen waar ze echt tot actie kunnen leiden. De vlinderstichting bijvoorbeeld kan resultaat boeken en veranderingen bewerkstellingen met de tellingen in de hand. En als ik een bijzondere paddenstoel heb gezien, komen de beheerders in actie. Ze halen bijvoorbeeld het maaisel weg, zodat de grond kan versralen en de paddenstoel behouden kan blijven. En SOVON kan met de vogeltellingen weer van alles constateren en initiëren.

Ik ben de grote lijnen gaan zien, maar ook de verbanden. Dat is het leuke van onderzoek. Je ziet dat goed beheer wel degelijk effect heeft en dat onjuist beheer veel teniet doet.

En voor mijzelf: ik vind het heerlijk om buiten te zijn en om van alles te weten van de omgeving waarin ik verkeer. Het is een eenzaam gebeuren, dat wel. Tellen is eigenlijk niet met anderen te doen. Je bent zo afhankelijk van het weer, om

maar eens iets te noemen, dat het moeilijk is om afspraken te maken. Het gebeurt allemaal heel erg ad hoc. Als ik een uurtje overheb, ga ik de paddestoelen doen. Zo werkt het toch.'

De oorkonde heb je gewaardeerd?

'Ja, ik was aangenaam verrast. Het is toch een manier om iemand even in het zonnetje te zetten en te bedanken voor alles wat diegene doet en gedaan heeft. Ik kan iedereen aanraden om actief mee te doen in de vereniging. Of je nu vogels telt of nestkasten maakt.... bezig zijn met vogels is een

verrijking van je leven. Wat je ook doet, alles is een beleving. Misschien geeft een hond je meer terug, maar voor mij zijn vogels erg speciaal. Niets is meer hetzelfde als je eenmaal de zang en roepjes van vogels hebt geleerd. En het mooie met kijken en luisteren in de natuur is: hoe méér je het doet, hoe geofender je raakt. Het is een vorm van mediteren, eigenlijk, zo intensief leven in en met de natuur. Het is rustgevend, je concentreert je op dingen buiten jezelf. Je leert om te 'zijn'. Weloverwogen en met aandacht.'